

Jaarverslag Commissie van Toezicht 2017

Inhoudsopgave

Jaarverslag Commissie van Toezicht 2017	1
Samenvatting	2
2 Inleiding.....	3
3 Samenstelling en werkwijze Commissie van Toezicht.....	4
3.1 Taak	4
3.2 Samenstelling.....	4
3.3 Ondersteuning.....	4
3.4 Vergaderingen.....	5
4 Algemeen.....	6
4.1 Rubbergranulaat.....	6
4.2 Risk Assessment/Risk Management	6
5 Strategisch Programma RIVM (SPR).....	8
5.1 Jaaroverzicht SPR 2016	8
5.2 Analyse CWTS	8
5.3 Werkplan Chief Science Officers 2017	9
5.4 SPR 2019 – 2022	9
6 Wetenschappelijke audits	10
6.1 Methodologie	10
6.2 Wetenschappelijke audit Gezondheidsmodellering	10
6.3 Follow up aanbevelingen wetenschappelijke audit ‘Risicobeoordeling en beleidsadvisering stoffen en producten’	11
7 Vertrouwenspersoon Wetenschappelijke Integriteit.....	12
8 Oordeel van de Commissie	13

Samenvatting

De Commissie van Toezicht RIVM heeft tot taak het wetenschappelijk niveau van het RIVM te bewaken. Dit doet zij door toezicht te houden op én te adviseren over het niveau en de kwaliteit van uitvoering van het onderzoek en het kwaliteitssysteem van het RIVM.

In 2017 is de Commissie geïnformeerd over de tussentijdse resultaten van het Strategisch (onderzoeks)Programma RIVM (SPR) 2015-2018. De Commissie heeft vastgesteld dat dit programma goed op koers ligt, en wacht met belangstelling de resultaten af. Bij eerdere gelegenheden heeft de Commissie de dienstleiding erop geattendeerd dat de in het verleden gehanteerde beoordelingswijze van de wetenschappelijke publicaties van dit programma niet langer voldoet. Het RIVM heeft daarom het Centre for Science and Technology Studies opdracht gegeven om een bibliometrische analyse (citatie analyse) van de vorige SPR cyclus uit te voeren. Deze analyse laat zien dat de gemiddelde citatiefrequentie van RIVM-publicaties ruim boven het wereldgemiddelde ligt, en dat het RIVM zich op dit vlak kan meten met het beste universitaire onderzoek. Gedurende 2017 is de Commissie ook geïnformeerd over de voorbereidingen van het SPR 2019 – 2022. Hierin zijn, meer dan in het verleden, inhoudelijke keuzes gemaakt en prioriteiten gesteld. De Commissie heeft haar waardering uitgesproken over de gemaakte keuzes, en blijft ervan overtuigd dat het SPR een essentiële bouwsteen is voor de kwaliteit van het werk van het RIVM.

Gedurende 2017 heeft één wetenschappelijke audit van het werk van het RIVM plaatsgevonden. Hierbij zijn door een internationale commissie de activiteiten die binnen het RIVM op het gebied van 'gezondheidsmodellering' plaatsvinden, geëvalueerd. De auditcommissie kwalificeerde het RIVM onderzoek op dit terrein over het geheel genomen als "zeer goed", en van groot belang voor de positie van het RIVM, maar benoemde ook een aantal knelpunten op het gebied van de RIVM-brede samenwerking, basisfinanciering, loopbaanontwikkeling, en ICT voorzieningen. De dienstleiding heeft daarop aan de Commissie een Plan van aanpak gepresenteerd om deze knelpunten in de loop van de komende jaren zo goed mogelijk op te lossen.

In 2017 heeft de Commissie ook uitvoerig de ontwikkelingen en reacties rondom het dossier rubbergranulaat besproken, waarover het RIVM eind 2016 een rapport uitbracht waarvan de hoofdconclusie was dat voetballen op kunstgrasvelden veilig is. N.a.v. kritische reacties uit de buitenwereld heeft de Commissie het RIVM aanbevolen een toetsing van het RIVM-rapport door externe, onafhankelijke peer reviewers te laten uitvoeren. De conclusies van deze peer review waren dat de wetenschappelijke kwaliteit van de rapportage en de gekozen benadering zeer goed is, ondanks de korte doorlooptijd van het onderzoek, maar ook dat het bij de huidige stand van de kennis onmogelijk is zekerheid te geven over de veiligheid van voetballen op rubbergranulaat. N.a.v. deze peer review en een interne evaluatie van het RIVM zelf hebben Commissie en dienstleiding van het RIVM stilgestaan bij mogelijke verbeteringen in de wijze waarop het RIVM met onzekerheden in risicoschattingen kan omgaan, en heeft de Commissie gevraagd om een explicitering van de visie van het RIVM op 'Risk Assessment' en 'Risk Management'. In het jaarverslag van 2018 hoopt de Commissie hierop terug te komen.

Er zijn in 2017 geen incidenten op het gebied van wetenschappelijke integriteit gemeld bij de Vertrouwenspersoon Wetenschappelijke Integriteit.

De Commissie verklaart dat haar bevindingen in 2017, met name het hoge citatieniveau van het SPR onderzoek, de resultaten van de audit gezondheidsmodellering, en de vele lopende onderwerpen die door de directie met de Commissie zijn besproken, het beeld van eerdere jaren bevestigen dat het RIVM er in het algemeen goed in slaagt om de wetenschappelijke kwaliteit van het onderzoek van het instituut te waarborgen.

2 Inleiding

In dit Jaarverslag doet de Commissie van Toezicht van het RIVM verslag van de bevindingen van haar werkzaamheden in 2017. Op basis van deze bevindingen stelt de Commissie een verklaring op over het kwaliteitsniveau (Hoofdstuk 8) van het onderzoek van het RIVM. Haar oordeel rapporteert zij vervolgens aan de eigenaar van het RIVM, de plaatsvervangend Secretaris-Generaal (pSG) van het Ministerie van VWS.

Het oordeel is met name gebaseerd op wetenschappelijke audits die in opdracht van de Commissie worden uitgezet en onderwerpen die door de leiding van het RIVM, al dan niet op verzoek, zijn voorgelegd aan de Commissie. De Commissie laat zich daarnaast informeren over een aantal vaste onderwerpen zoals de invulling, uitvoering en evaluatie van het Strategisch Programma RIVM (SPR) en over de stand van zaken rond kwaliteitssystemen. Tevens neemt zij in haar oordeel de bevindingen van de Vertrouwenspersoon Wetenschappelijke Integriteit mee, die rapporteert aan de Commissie van Toezicht. Voorts is de Commissie van Toezicht betrokken bij de RIVM Academy.

In de volgende hoofdstukken komen de belangrijkste ontwikkelingen en gebeurtenissen in het werk van de Commissie in het jaar 2017 aan de orde. Het volledige Jaarverslag van de Commissie wordt gepubliceerd via de website van het RIVM. Een korte samenvatting van het Jaarverslag van de Commissie wordt opgenomen in de Jaarrapportage RIVM 2017 aan de eigenaar van het RIVM, de pSG van het Ministerie van VWS.

3 Samenstelling en werkwijze Commissie van Toezicht

3.1 Taak

De Commissie van Toezicht heeft tot taak het wetenschappelijk niveau van het RIVM te bewaken. Dit doet zij door toezicht te houden op én te adviseren over het niveau en de kwaliteit van uitvoering van het onderzoek en het kwaliteitssysteem van het RIVM. Daarbij speelt de Commissie een belangrijke rol bij de monitoring en verbetering van de wetenschapsvelden.

De Commissie voert, in overleg met de dienstleiding van het RIVM, wetenschappelijke audits uit en is nauw betrokken bij de invulling die het RIVM geeft aan strategisch onderzoek. Tevens ziet de Commissie erop toe dat kritiek van wetenschappelijke aard van binnen of buiten het RIVM op correcte wijze wordt afgehandeld.

De formele positie van de Commissie is vastgelegd in de Wet op het RIVM.

3.2 Samenstelling

Er vindt een actualisatie plaats van de Wet op het RIVM. In deze actualisatie wordt o.a. de Commissie verkleind tot 7 leden conform standaard Rijksbeleid.

De samenstelling van de Commissie zag er in december 2017 als volgt uit:

Leden benoemd op voordracht van de KNAW:

prof. dr. J.P. Mackenbach (voorzitter) (maatschappelijke gezondheidszorg)

prof. dr. A.P. Hardon (medische antropologie)

prof. dr. E.J. Ruitenberg (voorzitter) (internationale volksgezondheid) heeft in maart zijn taken als voorzitter van de Commissie van Toezicht beëindigd

prof. dr. J.W.M. van der Meer (geneeskunde en infectieziekten) heeft in december zijn taken als Commissielid beëindigd

Leden aangewezen door de minister van VWS:

prof. dr. ir. I.M.C.M. Rietjens (toxicologie en voedselveiligheid)

prof. dr. J.G.A.J. Hautvast (voeding en voedselveiligheid) heeft in september zijn taken als Commissielid beëindigd

prof. dr. J.A. Knottnerus (geneeskunde en volksgezondheid) heeft in maart zijn taken als Commissielid beëindigd

Leden aangewezen door de minister van I&M:

prof. dr. H.J.P. Eijsackers (ecologie en ecotoxicologie)

Lid aangewezen door de minister van EZ:

prof. dr. ir. R. Rabbinge (levenswetenschappen en voedselzekerheid)

3.3 Ondersteuning

Het secretariaat van de Commissie van Toezicht is belegd bij het RIVM. Mevrouw M. Grasso is aangesteld als secretaris van de Commissie van Toezicht.

3.4 Vergaderingen

De Commissie is in 2017 vijfmaal bijeen gekomen, telkens gedurende één dagdeel. De vergaderingen vonden plaats op de volgende data: 28 maart, 30 mei, 7 september, 19 oktober en 30 november 2017.

Daarnaast waren leden van de Commissie betrokken bij bilaterale contacten met verschillende afdelingen van het RIVM in het kader van assessments of voor gevraagde adviezen als ‘peers’, als ook bij de diverse activiteiten van de RIVM Academy.

4 Algemeen

Om haar taak goed te kunnen vervullen, is het voor de Commissie van belang dat zij goed en tijdig wordt geïnformeerd over ontwikkelingen die betrekking hebben op de positie van het RIVM.

De Commissie waardeert het dan ook zeer dat de dienstleiding van het RIVM aan het begin van iedere bijeenkomst de Commissie uitvoerig informeert over de laatste ontwikkelingen en laatste stand van zaken rondom het RIVM. Dit biedt de Commissie de gelegenheid om kritische vragen te stellen, advies hierover uit te brengen en, indien zij dit wenselijk of noodzakelijk acht, belangrijke onderwerpen te agenderen voor een apart vervolgoverleg of een latere vergadering.

4.1 Rubbergranulaat

In 2016 heeft het RIVM op verzoek van de Minister van VWS een eerste, kortlopend onderzoek uitgevoerd naar de mogelijke (on)veiligheid van voetballen op rubbergranulaat. De Commissie is gedurende het onderzoek op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen rond dit dossier, en zowel tijdens de uitvoering van het onderzoek als na de publicatie van het RIVM-rapport in december 2016 heeft de Commissie meerdere malen met de dienstleiding van het RIVM over dit dossier gesproken, waarbij zowel de wetenschapsinhoudelijke kant als de communicatie erover naar het grote publiek aan de orde zijn geweest.

Mede n.a.v. de kritiek die na publicatie van het rapport door enkele deskundigen in de media is geuit, heeft de Commissie de aanbeveling gedaan om een wetenschappelijke toetsing van het RIVM-rapport door drie externe, onafhankelijke peer reviewers te laten uitvoeren. De dienstleiding van het RIVM heeft dit advies ter harte genomen, en een gedegen peer review laten uitvoeren door een drietal buitenlandse deskundigen. Commissielid Prof. Rietjens was aangewezen als contactpersoon vanuit de Commissie voor deze internationale wetenschappelijke review. De resultaten van deze peer review kwamen in de loop van 2017 beschikbaar.

De reviewers geven aan dat de wetenschappelijke kwaliteit van de rapportage en de gekozen benadering van het RIVM zeer goed waren, en zijn het met de onderzoekers eens dat de keuzes die in het proces moesten worden gemaakt, inherent waren aan de door de Minister opgelegde snelle doorlooptijd. Zij constateren echter ook dat het bij de huidige stand van de kennis onmogelijk is zekerheid te geven over de veiligheid van voetballen op rubbergranulaat. N.a.v. deze peer review en een interne evaluatie van het RIVM zelf hebben Commissie en dienstleiding van het RIVM stilgestaan bij de vraag hoe in een situatie van grote maatschappelijke druk beter met onzekerheden in risicoschattingen kan worden omgegaan.

De Commissie complimenteert de dienstleiding met de zorgvuldige wijze waarop het onderzoek naar rubbergranulaat na afloop is geëvalueerd, en waardeert het dat er in deze casus binnen het RIVM naar verschillende kwaliteitsaspecten is gekeken, d.w.z. niet alleen naar de wetenschappelijke kwaliteit, maar ook naar de kwaliteit van de interne communicatie en communicatie met media en publiek.

4.2 Risk Assessment/Risk Management

Naar aanleiding van het wetenschappelijk onderzoek rubbergranulaat heeft de Commissie aan de dienstleiding van het RIVM het verzoek geuit een bredere fundamentele discussie te willen voeren over de normering van Risk assessment (RA) en Risk management (RM). Risk assessment is een methode waarbij nader benoemde risico's worden gekwantificeerd door het bepalen van de kans dat een dreiging zich voordoet, en door het bepalen van de gevolgen daarvan. Bij Risk management worden de mogelijke maatregelen om die risico's te beheersen geïnventariseerd.

De dienstleiding heeft haar visie hierop in een notitie aan de Commissie voorgelegd, die in november 2017 in de Commissie is besproken. De Commissie onderschrijft de visie dat de taak van het RIVM verder reikt dan RA en ook (aspecten van) RM omvat, en meent daarmee dat de Commissie ook een rol heeft in de bewaking van de kwaliteit van de RM-activiteiten van het RIVM.

In de visie van het RIVM neemt ‘deliberatie’ (met betrokken partijen) een centrale plaats in bij RM. Omdat deliberatie niet het enige mogelijke kwaliteitsborgingsinstrument is heeft de Commissie de dienstleiding geattendeerd op de zgn. ‘GRADE’-benadering, zijnde een gesystematiseerde manier om de zwaarte van de wetenschappelijke bewijslast die onder adviezen ligt, in kaart te brengen. Een dergelijke benadering kan bruikbaar zijn voor de kwaliteitsborging van advisering als onderdeel van RM.

Het RIVM investeert inmiddels in SPR-projecten op dit gebied en er zijn inmiddels capacity building- en onderzoeksactiviteiten op dit gebied opgezet. De Commissie ziet de onderzoeksresultaten hiervan graag terug in een van haar vergaderingen.

5 Strategisch Programma RIVM (SPR)

De Commissie van Toezicht RIVM is nauw betrokken bij de invulling die het RIVM geeft aan strategisch onderzoek. Zij adviseert de Directeur-generaal van het RIVM over de inhoudelijke kwaliteit van het Strategisch Programma RIVM (SPR):

1. de inhoudelijke kaders (speerpunten) die leidend zijn voor de keuze van projecten;
2. toetsingsmethodiek van resultaten van het SPR;
3. resultaten van SPR-projecten.

De financiering van SPR-projecten vindt plaats binnen een vierjaarlijkse cyclus.

5.1 Jaaroverzicht SPR 2016

De Commissie is door middel van een Jaaroverzicht geïnformeerd over de tussentijdse resultaten van het lopende SPR programma over 2016. Uit dit Jaaroverzicht bleek, dat in 2016, het tweede jaar van de SPR-cyclus 2015 – 2018, de eerste producten zijn opgeleverd. Er zijn 17 publicaties uitgekomen en er zijn verschillende methoden en tools ontwikkeld. In alle SPR-speerpunten is gewerkt aan kennisontwikkeling, maar op bepaalde terreinen zoals risicocommunicatie en gezondheidseconomie was extra inzet nodig en zijn cursussen en workshops gegeven om de kennis binnen het RIVM te vergroten. Ook hebben de projecten veelal geleid tot meer samenwerking, zowel tussen de speerpunten als ook met stakeholders en samenwerkingspartners. Het was voor de Commissie echter in 2017 nog te vroeg om een inhoudelijk oordeel over de resultaten te vellen.

Op verzoek van de Commissie is in de Jaarrapportage 2016 geen analyse van de publicaties weergegeven op basis van doeltijdschriften – de Commissie vond dit niet voldoende informatief. In plaats daarvan heeft het RIVM, om inzicht te geven in de wetenschappelijke kwaliteit en het gebruik van de producten die voortvloeien uit het SPR, aan het Centre for Science and Technology Studies (CWTS) opdracht gegeven om een bibliometrische analyse (citatie analyse) uit te voeren (zie par. 5.2).

5.2 Analyse CWTS

Zoals hierboven vermeld, heeft de Commissie de dienstleiding geadviseerd de in het verleden hanteerde beoordelingswijze van de wetenschappelijke publicaties van SOR/SPR te vervangen door een betere. Het probleem met de zgn. ‘doeltijdschriftenmethode’ was dat de impactfactoren van tijdschriften slechts beperkte betekenis hebben voor de wetenschappelijke kwaliteit van afzonderlijke publicaties, en dat voor de resultaten van deze methode geen benchmark bestaat.

Bij wijze van proef is het Center for Science and Technology Studies (CWTS) van de Universiteit Leiden gevraagd om de door hen ontwikkelde bibliometrische methode toe te passen op de SOR-ronde 2011 – 2014. De CWTS-methode is een analyse van de citaties van artikelen en beschrijft daardoor veel beter de mate waarin er belangstelling is vanuit de wetenschappelijke wereld voor publicaties.

De uitkomsten van deze analyse bleken voor het RIVM bijzonder positief. De CWTS-analyse liet zien dat de gemiddelde citatiefrequentie van RIVM publicaties ruim boven het wereldgemiddelde ligt, en dat het RIVM zich op dit vlak kan meten met het beste universitaire onderzoek.

De Commissie is van oordeel deze analyse te zien als een belangrijk aanvullend perspectief op de wetenschappelijke kwaliteitsbeoordeling van het werk van het RIVM.

5.3 Werkplan Chief Science Officers 2017

Aan de hand van het Werkplan van de Chief Science Officers (CSO's) voor 2017 heeft de Commissie uitgebreid met de dienstleiding en de CSO's gesproken over hun kernactiviteiten en hun RIVM-brede functie.

In 2016 heeft een evaluatie van de CSO-functie plaatsgevonden. Een belangrijke conclusie van deze evaluatie was dat binnen de RIVM-organisatie teveel variatie in uitleg en verwachtingen van de CSO-taken en – rollen bestond. Deze conclusie sloot aan op een indruk die ook bij de Commissie bestond, namelijk dat er onduidelijkheden in de positionering van de CSO's bestonden. Het was noodzakelijk deze te verduidelijken en de hierdoor ontstane aangroei van taken, verantwoordelijkheden en verwachtingen te beperken en deels terug te dringen.

In het Werkplan van de CSO's voor 2017 is een toespitsing gemaakt op de (twee) kerntaken van de CSO's, te weten het intern opdrachtgeverschap van hun speerpuntprogramma binnen het Strategisch Programma RIVM (SPR) en het bevorderen van expertiseontwikkeling, vernieuwing, innovatie en kwaliteit van hun kennisveld binnen en buiten het RIVM. De Commissie heeft hiervan met instemming kennis genomen.

5.4 SPR 2019 – 2022

Op 1 januari 2019 start het Strategisch Programma RIVM (SPR) ronde 2019 – 2022. De Commissie is door de dienstleiding op de hoogte gehouden van de voorbereidingen van dit programma.

De Commissie ondersteunt het voornemen van de dienstleiding om in het nieuwe SPR-programma meer inhoudelijke focus aan te brengen dan in het vorige programma, en heeft een aantal criteria meegegeven voor de uiteindelijke scope en focus van de thema- en programmakeuze.

In de novembervergadering is de Commissie geïnformeerd over de verwerking van het door de Commissie gegeven advies en de uiteindelijk gemaakte keuzes voor de projectplannen. De Commissie heeft haar waardering uitgesproken over de gemaakte keuzes.

De Commissie blijft ervan overtuigd dat het Strategisch (onderzoeks)Programma RIVM een essentiële bouwsteen is voor de kwaliteit van het werk van het RIVM.

6 Wetenschappelijke audits

6.1 Methodologie

Wetenschappelijke audits van onderdelen van het instituut vormen een belangrijk instrument voor de Commissie bij de uitvoering van haar taak. De Commissie is in dezen opdrachtgever, stelt de doelstelling vast, bepaalt de samenstelling van de auditcommissie, begeleidt de voorbereiding van de audit (met name de aan te leveren documentatie), en evalueert het verslag. De Commissie hanteert bij de audits het door de KNAW, NWO en VSNU vastgestelde Standaard Evaluatie Protocol (SEP) 2015-2021.

De algemene doelstelling is de beoordeling van de ‘state of the art’ van de wetenschappelijke activiteiten van het RIVM op het terrein van het betreffende onderdeel door een internationale groep van deskundigen. Naast de wetenschappelijke kwaliteit vraagt de Commissie nadrukkelijk om ook de maatschappelijke relevantie in ogenschouw te nemen.

Een dergelijke internationale groep van deskundigen onder extern voorzitterschap wordt ondersteund door een externe secretaris. Twee leden van de Commissie, die per toerbeurt worden aangewezen (afhankelijk van het onderwerp van de evaluatie), vormen de begeleidingscommissie (liaison officers) die de richting en voortgang van het proces bewaakt en begeleidt.

6.2 Wetenschappelijke audit Gezondheidsmodellering

Na eerdere domein-specifieke audits te hebben uitgevoerd heeft de Commissie in 2016 het RIVM uitgenodigd een domein-overstijgend onderwerp voor te dragen voor een wetenschappelijke audit. De keuze is daarbij gevallen op gezondheidsmodellering, d.w.z. het ontwikkelen en gebruiken van kwantitatieve modellen van gezondheid en gezondheidsdeterminanten. Het RIVM heeft een grote diversiteit aan activiteiten op dit gebied, met toepassingen in alle kennisvelden. Omdat het modelleren van milieukwaliteit al eerder onderwerp van een audit is geweest, is deze wetenschappelijke audit beperkt tot de modellering van gezondheid.

De auditcommissie bestond uit: Prof. Dik Habbema, (voorzitter), Dr. Gary Barker, Dr. Hubert Deluyker, Prof. Birgitte Freiesleben de Blasio, Prof. Martin O’Flaherty, Dr. Peter White en Dr. Meg Van Bogaert (secretaris). Liaison officers vanuit de Commissie waren Prof. Van der Meer en Prof. Mackenbach. De auditcommissie heeft van 19 tot en met 21 april een site-visit bij het RIVM uitgevoerd.

In de septembervergadering zijn in aanwezigheid van Dr. Hubert Deluyker, Dr. Meg Van Bogaert en representanten uit de RIVM-centra de uitkomsten van de wetenschappelijke audit tezamen met een eerste respons vanuit het RIVM in de Commissie besproken. In de novembervergadering werd de bespreking vervolgd aan de hand van een meer uitgewerkt document waarin het RIVM inging op de bevindingen van de auditcommissie.

Het auditrapport bevat positieve opmerkingen over de kwaliteit van het onderzoek en de randvoorwaarden. De wetenschappelijke kwaliteit van het onderzoek is gekwalificeerd als “very good to excellent”, de relevantie als “very good”, en de levensvatbaarheid voor de langere termijn als “good”. Op onderdelen werd het werk van het RIVM op dit terrein zelfs als “world leading” gezien.

De auditcommissie heeft echter ook een aantal knelpunten gesignaleerd op het gebied van de RIVM-brede samenwerking, basisfinanciering, loopbaanontwikkeling, en ICT voorzieningen. Zij constateerde o.m. dat de interne samenhang en samenwerking binnen het RIVM verbeterd kan worden, en dat de financiering van het onderhoud van bestaande modellen onvoldoende gegarandeerd is. Ook meende zij dat sommige modelleringsgroepen te weinig kritische massa hebben of dreigen in

de nabije toekomst veel senior-staf te verliezen, en dat het mede daarom wenselijk is meer samenwerking met universiteiten en in internationale consortia te zoeken. Verder meende zij dat verbetering van de ICT voorzieningen dringend noodzakelijk is.

De Commissie is geïnformeerd over een aantal stappen die het RIVM op korte termijn gaat nemen om de aanbevelingen van de auditcommissie op te volgen. In 2018 wordt een verdere uitbreiding van het plan van aanpak aan de Commissie voorgelegd.

6.3 Follow up aanbevelingen wetenschappelijke audit ‘Risicobeoordeling en beleidsadvisering stoffen en producten’

De wetenschappelijke audit ‘Risicobeoordeling en beleidsadvisering stoffen en producten’ onder voorzitterschap van Prof. Jim Bridges, heeft plaatsgevonden van 30 september tot en met 2 oktober 2014. De bevindingen van de auditcommissie als ook het plan van aanpak voor de implementatie van de aanbevelingen, zijn besproken in de Commissievergadering van juni 2015. Liaison officers vanuit de Commissie waren (inmiddels oud-Commissielid) Prof. Van Eijndhoven en Prof. Eijsackers.

De aanbevelingen van de auditcommissie zijn door de betrokken RIVM-centra samengebracht tot een aantal geïntegreerde aanbevelingen, ieder voorzien van RIVM-voorstellen voor implementatie. Het plan van aanpak omvat een flink aantal acties en omvat de periode 2015-2020.

De Commissie is in haar septembervergadering geïnformeerd over de voortgang van dit plan van aanpak, waarbij ook de follow up van de aanbevelingen van de wetenschappelijke audit en de visie en strategie van de RIVM-unit Stoffen aan de orde kwamen.

De Commissie is van oordeel dat aan het advies om een visie uit te werken is voldaan. De Commissie heeft de dienstleiding verzocht een combinatie te maken van het meer expliciet en concreet maken van de doelen en de acties en ziet ook de voortgang en actualisaties over verdere vervolgacties graag terug.

Gedurende de verdere periode tot aan 2020 zal de Commissie de voortgang en actualisaties, zijnde de verdere implementatie van de aanbevelingen van de auditcommissie, nauwlettend blijven volgen.

7 Vertrouwenspersoon Wetenschappelijke Integriteit

Per 1 januari 2017 is prof. dr. J. van Gijn voor 2 jaar herbenoemd als Vertrouwenspersoon Wetenschappelijke Integriteit (VWI) voor het RIVM. De VWI rapporteert, zoals is vastgelegd in het Reglement Wetenschappelijke Integriteit RIVM, aan de Commissie. Deze neemt in haar oordeel over de wetenschappelijke kwaliteit van het RIVM de bevindingen van de VWI mee.

In 2017 hebben twee medewerkers de VWI benaderd over een mogelijke integriteitskwestie, en de VWI heeft met elk van deze twee medewerkers een gesprek gevoerd. In beide gevallen heeft de VWI een advies gegeven en zich opengesteld voor nader overleg wanneer het probleem zou blijven bestaan. In een van deze twee gevallen heeft de medewerker de VWI bericht dat de kwestie waarom het ging naar tevredenheid van partijen is opgelost. In het tweede geval is er niet opnieuw contact gezocht met de VWI, en is het dus ook niet tot een melding van een (mogelijke) schending van de wetenschappelijke integriteit gekomen.

De VWI is van oordeel dat er vanuit de dienstleiding van het RIVM voldoende aandacht wordt geschonken aan wetenschappelijke integriteit.

8 Oordeel van de Commissie

De Commissie van Toezicht is van mening dat de dienstleiding van het RIVM zich zeer goed bewust is van veranderingen in zijn omgeving, zowel nationaal als internationaal. De Commissie spreekt haar grote waardering uit voor de wijze waarop het RIVM daarop in speelt, en daarbij waar nodig, kiest voor vernieuwingen binnen het werkveld. De Commissie zal dit proces blijven volgen en hierop gevraagd en ongevraagd feedback geven.

Ook de wijze waarop de dienstleiding het belang dat zij hecht aan het in stand houden van de wetenschappelijke kwaliteit, waarmaakt, is lovenswaardig. De ambitie die de dienstleiding voor ogen heeft om het instituut een gezaghebbend wetenschappelijk aanzien te laten behouden op zowel nationaal als internationaal niveau wordt met kracht onderschreven en de Commissie benadrukt het belang van dit wetenschappelijke aanzien voor het bestaansrecht en de maatschappelijke betekenis van het RIVM als kennisinstelling.

De Commissie heeft ook in 2017 in een open dialoog met de dienstleiding kunnen reflecteren op de dilemma's die zich in het werk van het RIVM voordoen, en op grond van de verschafte informatie kritisch kunnen meedenken over een verdere verbetering van de wetenschappelijke kwaliteit van dat werk. Waar een verdere verbetering mogelijk en noodzakelijk is, stelt de Commissie met voldoening vast dat de suggesties die de Commissie daarvoor heeft gedaan, in het algemeen serieuze opvolging krijgen.

De Commissie verklaart dat haar bevindingen in 2017, met name het hoge citatieniveau van het SPR onderzoek, de resultaten van de audit gezondheidsmodellering, en de vele lopende onderwerpen die door de directie met de Commissie zijn besproken, het beeld van eerdere jaren bevestigen dat het RIVM er in het algemeen goed in slaagt om de wetenschappelijke kwaliteit van het onderzoek van het instituut te waarborgen.